

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quòd vita mista est duabus aliis dignitate prior. Cap. xlij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

etiam Sanctorum actus, ac ministeria mirifica supergressus. solius Dei iam pulchritudine, scientiæque pascatur.] Dominus ergo loquens, & vitam contemplatricem actiue præferens, nullum ambigendi locum reliquit, quin stabile, & fixum habeamus, harum duarum partium contemplatiuam esse meliorem, quæ nos à multitudine abtrahit, in qua turbatio est, & vni scilicet Deo, in quo est summa tranquillitas, principio nostro, finique coniungit.

Cum ergo vita contemplatiua perfectior sit, atque præstantior, non statim à quoquam, (vt diximus) arripienda est: sed post vitam actiuam excolenda, & amplexanda. Nam animus studiosa actione paratus, vitis ac prauis affectionibus emundatus, virtutibus excultus, & ad amorem quietis & tranquillitatis affectus, non temerariè, nec præsumptuosè diuinis mysteriis considerandis, & diligendis se ingerit, & mirificè consideratione, & amore celestium, interiorem auget puritatem. Qui autem absque huiusmodi preparatione, & mentis emundatione in adyta sanctorum arcanorum irrumpit, tantum abest, vt in vita contemplatiua proficiat, quod potius, vt superbus, & arrogans, non sine Domini indignatione, foras eicietur, & cæcitate, ac duritie mentis, tamquam suæ temeritatis pœna mul&abitur.

Quod vita mista est duabus aliis dignitate prior.

CAPVT XXXXII.

MISTA est quidem vitæ contemplatiuæ perfectio, quam tam eximie proprietates illustrant: sed non est maxima eorū graduum vitæ spiritualis, ad quos vir religiosus potest ascendere; Cum maior sit vitæ, mistæ præstantia, atque sublimitas. Cuius splendorem volentes aperire, non, vt inaniter efferamur, sed vt strenuè laborantes, secundum nostram vocationem viuamus; iam in ipso orationis principio succumbimus, & eius status magnitudinè explicare erubescimus, cuius numero tantum, non merito fuimus hæcenus professores: Nisi tu Domine, paruulorum Pater, atque insipientium Doctor, nostrâ erubescentiâ, submoueas, ex vitæ propria tepiditate cœceptam, & calamum, quem reatus conscientia ligat, aliquantula obliuione assidua tepiditatis meæ, & recordatione misericordiae tuæ, ac dulcedine tuæ benignitatis expedias. Sed ne stylus cum timore & cunctatione procedat, illud in primis nosse oportet, cum dicimus vitam mistam esse contemplatiuam potiorem, nos Christum minime habere cõtrarium, perspicuè proclamantem, Mariam typū vtiq; vitæ contemplatiuæ, meliorem partē, aut potius, (vt habet Latina exemplaria) optimam, elegisse. Nā (vt doctè notauit Cardinalis Thomas Caietanus) Martha & Mariæ comparatio, partis cum parte, id est, vitæ actiue, & contemplatiuæ, comparatio est, nõ vitæ contemplatiuæ cum toto, id est, cum vita Apostolica, & mista, collatio. Huius enim Christus in hoc colloquio cum sororibus habito, nullam mentionem fecit quia non erat necessarium. Martha quippe operibus hospitalitatis sollicita, atque turbata, typū vitæ actiue purè gerebat, & Maria secus pedes Domini quiescens, vitæ contemplatiuæ partes agebat. Harum autem duarum partium Mariæ optimam partē elegit; sed ista parte optima multò melius est totum, id est, integra, & perfecta vita Apostolica contemplationem colens, & perfectissimam actionem, atq; om-

Caiet. in
Luce. 10.
c. 21.
181. ar. 1.

nino spiritualem exercens. Saluator ergo noster vitam contemplatiuam, comparatione actiue optimam vocans, actiue prætulit: sed vitæ mistæ amplioris perfectionis priuilegium non ademit.

Et sanè tantum abest, vt in hoc dicto quo vitam mistam contemplatiuam præferimus, Dominum habeamus aduersarium, quod potius cum exëplo suæ vitæ sanctissimæ, & spiritu veritatis, quo Ecclesie patres afflauit, habemus huius doctrinæ, quæ astruimus, fidelissimū ducem, atq; patronum. Sancti enim patres manifestè in hac sententia sunt, vt cõtemplatiuæ mistam, & vtrumq; opus comprehendente, anteponeat: quorum aliquos non grauabor in medium adducere. Horum primus sit Hieronymus, illum solum omnino perfectū existimans, qui vtrumq; opus Marthæ atque Mariæ in vnam eandemque viuendi rationem vouerit copulare. Is, (ait) verè: & non ex parte perfectus est, qui, & in eremo squalorem solitudinis, & in cœnobio infirmitates fratrum æquali magnanimitate sustinet. Et ideo in vtraq; professione per omnia consummatum inuenire difficile est: quia nec anachoreta contemptum, ac priuationem materialium rerum, nec cœnobita theoricā ad integrum potest assequi puritatem. Similia profus habet Cassianus, hæc statim subdit. Qui ita erant in vtraque professione perfecti, vt cum, vltra omnes eremi ac colas secedentes, insatiabiliter secreto solitudinis pascerentur, quantumq; in ipsis erat, nequaquam inquirerent humana consortia: tamen ita frequentia ac fragilitatem ad se concurrentium sustinebant, vt cum ad eos visitationis, vel perfectus gratia, innumera fratrum multitudo conflueret, tam iugem penè susceptionis inquietudinem immobili paciētia tolerantes, nihil aliud, vel didicisse, vel exercuisse omnium vitæ suæ tempore crederentur, quam, vt communibus tantum aduenientium officiis deseruissent. Atque ex his duobus patribus solum habemus illā omnimodam secessionem, quæ puri contemplatiui omnia humana deseruissent, & sibi solis in perpetua quadā tranquillitate consueuerunt, non esse vitam Ecclesie (si rerum naturā inspiciamus) vsquequaq; perfectā: sed illā potius, quæ actioni, & contemplationi vacat: & vt proximis etiam sit utilis, simul cum perfecta cõtemplatione, curam etiā rerū humanarū, aut potius diuinarum ad proximos pertinentium amplectitur.

Sed multò clariùs & euidentius loquitur Augustinus, statum clericale monachorum professioni præferens; in quo & vitam mistam (quæ clericorum est, vt supra diximus, præsertim regularium) vitæ monachorum, id est, contemplatiuæ præponit. Vnde in epistola ad Aurelium, quoddam vulgariū & insipientium dictum deplorans, quod malus monachus bonus clericus est, hæc factissimus Pater verba subiicit. Nimis dolendum, si ad tam ruinosa superbiam monachos surrigamus, & tam graui cõtumelia clericos dignos putemus, in quorum numero sumus, cum aliquando etiam bonus monachus vix bonum clericum faciat, si adit ei sufficiens cõtinctia, & tamen desit instructio necessaria, aut personæ regularis integritas. Et rursus in alia epistola ad Valerium. Cogitet religiosa prudētia tua, nihil esse in hac vita, & maxime hoc tempore, difficilius, laboriosius, periculosius Episcopi, aut presbyteri, aut diaconi officio, sed apud Deū nihil bearius, si eo modo militetur, quo noster Imperator iubet. Ex his certe locis, non id colligimus (quod Thomas verat) Ita-

Hier. in
conf. c. 3.
n. illud.
Bonum est
viro c. 1.

Asia.
1. 19. c. 9.

Aug. epist.
76.

Aug. epist.
138.

D. Th. 2.
2. q. 184.
art. 8.

tum simplicium clericorum, aut curam animarum habentium, statui religiosum esse preferendum. Illi enim, non consecrant totam vitam suam saluti animarum, sicut isti totam vitam suam studio perfectionis dedicant. Sed illud sine dubio colligendum est, vitam religiosam, non tantum contemplationi, sed etiam proximorum profectibus consecratam, multo praestantiorem esse ea, quae soli contemplationi vacans, proprium dumtaxat profectum, & perfectionem exquirat. Nam illa ultra professionem contemplativorum, ex instituto ministeria clericorum includit, atque adeo duplicem habet religionis & clericatus laudem, quorum illa paupertatem, castitatem, & obedientiam profectetur, & mentem his votis a rebus terrenis solutam, in caelestium contemplationem affert; & isti, pro instituti ratione Ecclesiastica ministeria tractat, & salutem animarum, non profectui tantum & quasi aliud agens, sed ut proprium munus, ab Ecclesia sibi demandatum, exequitur.

Chrys. li. 6. de sacerdotio.

Chrysostomus vero adhuc apertius hanc maiorem vitam multae perfectionem ostendit, non iam statum sacerdotis, hoc est, Episcopi (nam de hoc solum agit) statui monachorum praeponebat, in quo multas est, & mirum in modum illius supra itum praestantiam, & dignitatem exponit; sed religiosum curam animarum vacantem, religioso solitatio preferens. Proinde ait) ne monachum quidem magnopere, ac supra modum admirabimur quod is apud te vivens, neque commoveatur, neque in multa, aut magna peccata prolatur. Neque enim ei res illae ad sunt, quibus ipse animo irretitur, extimuleturque. Sine vero quis se ipse turbis vniuersis tradiderit, ac multorum delicta hominum ferre coactus cum esset, inconcussus immotusque persisteret, animum ipsum, vel tempestate actum, tamquam in malacia ac tranquillitate gubernans; hic vero dignus est quem omnes plautu, atque admiratione profectantur: abunde enim suae ille virtutis periculum fecerit. Sic ille monachum ministeria Ecclesiastica agentem, monacho solitario praefert; & merito quidem, nam (ut paulo superius dixi) qui intra portum ad gubernaculi regimen assidet, is non continuo sufficiens artis periculum praebet, sed qui in medio mari nauem, saeuiente tempestate seruare potuit, is optimus gubernator reputatur.

Bern. ser. in natal. s. Ioann. Bap. iij.

At Bernardus eleganter, ut solet, & breuiter huius vitam multae praestantiam ingenue fatetur. Est (inquit) tantum lucere, vanum; tantum ardere, parum; ardere, & lucere, perfectum. Illi lucet, qui ex praedicationis ministerio, auram solum popularem captant, & non Dei gloriae, sed propriae ambitioni seruire student. Hoc autem vanum est. Nam quid inanis, quam ex tam sanctis ac praestantibus laboribus, non fructum praemij caelestis decerpere, sed inanis gloriae, & insipientis laudationis ventum aucupare. Illi ardent, qui sibi soli vacant, & contemplationi se tradunt, & sola cordis proprii puritate contenti, alijs doctrinae non profunt. Et hoc parum est. Sancta enim rusticitas sibi soli prodest, quae nullo modo potest cum illius sanctitatis opulencia conferri, cuius tam eximia opes sunt, ut habeat unde abunde sibi provideat, & unde in alios sine sui detrimento doctrinae diuitias effundat. Illi vero ardent, & lucet, qui in similitudinem solis splendorem igneam, & ardorem splendidum habet. Qui ardore charitatis se ipsos supra omnia creata efferunt, & Deo Creatori intellectui, & affectu se copulant, & luce doctrinae proximis docent, ac vitis liberatos in viam virtutis adducunt. Sed hoc sane perfectum est. Nam sicut natura, non pueris, sed perfectis hominibus, desiderium posterita-

vis iniecit, & generandi dedit facultatem, & ut in libro regum dicitur: Ista est lex Adam, ut scilicet, homo prolis generandae curam habeat, & prout mortali possibile est, suae immortalitati, ac perpetuitati proficiat: Ita gratia, non virtute pusillus, & adhuc in virtute tenellis, sed magnis, atque plane perfectis, sobolis spiritualis desideria, & filiorum in Christo generandorum facultatem impersit. Atque alio loco idem Bernardus, solitarium, mulierem vocat, & ministeriis Ecclesiasticis occupatum, virum, non quemlibet, sed fortem & bellatorem appellat. Temerarie (inquit) obiurgat virum de praelio reuertentem mulier nens in domo. Dico enim, si, is, qui de claustro est, eum, qui versatur in populo, interdum minus districte, minusve circumspecte sese agere reprehenderit, verbi gratia, in verbo, in cibo, in somno, in risu, in ira, in iudicio, non ad iudicandum confestim prosiliat, sed meminerit scriptum, Melior est iniquitas viri, quam bene faciens mulier. Nam tu quidem in tui custodia vigilans, bene facis, sed qui iuvat multos, & melius facit, & vtilius. Quod si implere non sufficit absque aliqua iniquitate, id est, absque quadam inaequalitate vitae, & conuersationis suae, memento, quia charitas operit multitudinem peccatorum. His titulis vir vere sanctus, & sapiens vnus vitae dignitatem, & alterius robur, & perfectionem significat. Vita quippe contemplatiua sola, instar est mulieris delicatae, suam curantis internam pulchritudinem; at vita mixta est tamquam viri, cui nec minor solet inesse pulchritudinis decor; sed multo maior fortitudo, quae pulchritudini admitta, multo rarior, praestantior, ac perfectior existit.

2. Reg. 7. 20.

Bern. ser. 12. in ca.

Exod. 4. 2. 14.

Accedat nunc Innocentij tertij sententia, qui (ut Ecclesiae supremum caput loquens) errare non potuit. Sic ille ait. Sicut maius bonum minori bono praeponebitur, ita communis utilitas specialis utilitati praefertur. Et in hoc casu recte praeponebitur doctrinae silentio, sollicitudo contemplationi, & labor quieti. Et certum est eum de illa sollicitudine atque de illo labore agere, qui sacerdotis est in curam animarum incumbentis, illius nimirum, qui contemplata tradit, & ad actionem ex contemplatione procedit. Iste enim labor quietis perfectionem habens, & sollicitudinis tantum necessaria, atque vtilis bonitatem adiiciens, non potest non esse melior, aut quiete sola, aut labore solo, quae adiuuicem separata, nec tam mirabilem nobilitatem continent, nec tantum Ecclesiae proficiunt. Hoc est ergo maius bonum, quod minori bono praefertur; ita contemplationem diuinorum sectari, ut diuinae lucis fructus in nobis non sistat, sed in doctrinam conuersus, & in exhortationem commutatus, postquam nos exartauerit, ad proximos sitientes perueniat. Quod perfectae contemplationi non obstat, imo ex ea, tantum qua ex causa exortit, his verbis docet Bernardus. Hoc siquidem vera, & casta contemplatio habet, ut mentem qua diuino igne vehementer succenderit, tanto interdum repleat zelo, & desiderio, acquirendi Deo, qui eum similiter diligant, ut otium contemplationis, pro studio praedicationis libentissime intermitterat: & rursus potita votis, aliquatenus in hac parte, tanto ardentius redeat in id ipsum, quanto se fructuosius intermissile meminerit, & item supra contemplationis gustu valentius ad conquirenda luera, solita alacritate, recurrat. Magna re vera est vita haec perfectionem contemplationis continens, & ex illa ad Apostolicas actiones ardore charitatis incitante, descendens. Merito vocatur communis utilitas vsui particulari praefata, si quidem, & habentem virtutibus, & luce caelitus emissa decorat, & in Ecclesia lucendo, & ad virtutes, quas experientia nouit, exhortando fructificat.

Licet de regularibus

Bern. ser. 17. in ca.

Nec

in c. 3. ad m. 8. Cr.

a. c. 9.

ij.

ij.

D. Tho. 2.
2. q. 188.
art. 6.

Anton.

Psal. 92.
4.

Anton.
supra.

Nec silentio committenda est Thomæ Aquinatis auctoritas, quin potius eò pluris æstimanda, quò res Theologicas exquisitiùs & vterius pertractauit, & ad scholasticos gnomones vniuersa distinxit. Is itaque religionum perfectione expendens, eam priorem dignitate, ac excellentiorem existimat, quæ ex plenitudine contemplationis ad opus doctrinæ, ac prædicationis progreditur. Sicut enim (inquit) maius est illuminare, quam lucere; ita maius est contemplata aliis tradere, quam solum contemplari. Cui cõsentit Antoninus Florentiæ Archiepiscopus, perspicuè tradens vitam mistam esse cõtemplatiua præstantiore, quam putat illo Davidis versu descriptam. Labia mea laudabunt te. Nã laudatur Deus labiis oris, admonendo & prædicando, quod in vita actiua primũ, atq; præcipuũ tenet locum; & laudatur Deus labiis oris, & cordis, in oratione, dũ cogitationibus, & affectibus coniungimur Deo, quod in vita contemplatiua obtinet principatũ. Affirmat etiã hæc vitã ab ipso Davide fuisse complexam, cum interdum populum sibi subiectum regebat, & interdum contemplatione celestiu, & Psalmorũ se cantibus oblectabat. At vita mista huius sancti regis, nullo modo potest (si solas rerũ naturas inspicimus) cum vita religiosorum mistorum cõferri; quoniam istorum institutum vitæ illius in contemplatione par est, & in actione longè superat. Est quidem in contemplatione par, quia, quæ illa contemplabatur, eadem mysteria ista cõsiderat, licet in hoc sit multò felicior, quòd gesta iam nostræ redemptionis arcana inspicit, quæ vita Davidis solũ inspiciet futura. Sed est in actione superior; quoniam illa rempublicam temporalem gubernabat, & bella aduersus Allophylos temporalia gerebat; hæc verò Christi spiritualem rempublicam regit, panem verbi Dei distribuit, sacramenta ministrat, negotia spiritualia tractat, & bella aduersus inuisibiles potestates exercet. Prolixum sanè esset, & terminos huius tractationis excedens, Doctorum Scholasticorũ turbam in medium asserre, qui vitam mistam super alias partes vitæ spiritualis extollunt. Quare patres iam citati sufficiant, qui cum Spiritu Christi docente (vt piè credimus) loquuti sint, certum apparet Christum Doctorem veritatis per suos seruos, & nuncios attestari vitam mistam præstantissimam esse vitam Ecclesiæ, & inter spirituales vitas, primam, ac præcipuam sedem obtinere.

Sed quis dubitet vitam Christi Saluatoris, quam ipse adamauit, quam ipse coluit, quam veluti in dulcissimam sponam accepit, esse in suo genere præstantissimam, ac dignam planè, vt Deus ipse in terris visus, & cũ hominibus conuersatus eam sibi amore iuxerit, & operatione copulauerit? Hæc autem non est alia, quam vita mista, vt Antoninus intrepidè ait. Hæc ipse opere tenuit, & actionibus exercuit; hanc Mariã genitricem suam habere voluit; hanc Apostolos docuit, & præstare mandauit; hanc etiam Episcopis, & Apostolicis viris, quasi testamẽto reliquit. Ipse profectò vitam mistam egit nostra mortalitate circumdata, cuius, vt hominibus perfectissimum se exhiberet exemplar, iam pertranstibat, beneficiendo, & sanando omnes oppressos à Diabolo; iam in desertum secedebat, & pernoctabat in oratione Dei; iam quæ rebat turbas, vt eis beneficia conferret, & verba vitæ tribueret; iã dimissa turba ascendebat in montem, vt solus, & ab hominibus sequestratus orationi se traderet. Et quemadmodũ sol per diem nos illuminat, & radiis lucis suæ, ac calore huius hemisphærij corpora fouet: nocte autè discedit, & se à nobis abscondit, non vt otiosus maneat, sed vt oppositis, & in alio mundi tractatu viuicibus splendeat: ita Christus, ve-

A nus iustitiæ sol, in die hominibus doctrinæ suæ splendore lucebat, & eos beneficiorũ calore fouebat, nocte verò in montibus, & locis solitariis delitescens, à mortalibus se subtraherebat, vt cum æterno Patre nostra negotia peragès, Angelos orbis illius immortales incolas orando, reuerentiã & amorem erga Patrem doceret, & sua præsentia exhilararet. Hanc igitur fuisse Christi Saluatoris vitam, Gregorius manifestè perscripsit. Quodam enim loco, ait, Humani generis Redemptor per diem miracula vrbibus exhibet, & ad orationis studium in monte pernoctat, vt perfectis, videlicet Prædicatoribus, innuat, quatenus nec actiua vitam amore speculationis funditus deserat, nec contemplationis gaudia penitus operationis nimierate contemnunt, sed quietè contemplantes forbeant, quod occupari erga proximos loquētes refudant. Et alio loco, inquit, Ipsa veritas per susceptionem nostræ humanitatis ostensa nobis, in nocte orationi inhæret, miracula in vrbibus exercet; imitationis videlicet viã bonis rectoribus sternens, vt & si iã summa contemplando appetat, necessitatibus tamè infirmantium compatiendo misceantur, quia tunc ad alta charitas mirabiliter surgit, cum ad ima proximo se misericorditer attrahit, & cum benignè descendit ad infima, valèter recurrit ad summa. & optime. Nam istas vicissitudines orandi & agendi suscipiebat illa summa maiestas, non quia ille, qui ab initio conceptionis suæ beatus erat, vel ad momentum in actione à cellissimã contemplatione, vel à præsentia sui Patris discederet; sed vt nobis mortalibus ad ministris suis perfectissimã vitã ostenderet, quæ in hoc certè posita est, vt à Deo ad proximos per compassionem descendamus; & à proximis ad Deum per cõtemplationem, & charitatis affectum ascendamus.

Ex eo autem, quòd Redemptor noster numquam suæ diuinæ naturæ contemplationem deseruit, non sequitur, quòd solam vitam contemplatiuam coluit, & vitam mistam non tenuit; quin potius ob eandem rationem fuit, non tantum vitæ mistæ cultor, verum eius quoque perfectum ac consummatum exemplar. Quoniam vita ista actiones quidem salutis animarum necessarias exequitur, at intermissionem contemplationis nõ postulat, sed eam in nobis mortalibus, & imbecillibus benignè & æquanimitè sustinet, & quia aliud non datur, est vicissitudine contemplationis, actionisque contenta. Ac ideo illi perfectius huius vitæ munera præstãt, qui inter ipsas studiosas occupationes, minus internam tranquillitatem perdunt, & magis orationes ignitas, & diuinam præsentiam frequentant. Quòd si aliquis ita esset diuinis assuetus, vt prædicando, & docendo, & peccata expiando, numquam à Dei præsentia discederet, iste multò magis esset in vita mista perfectus. Imò iste est verus, & absolutus mistus, qui vno eodèque tempore actione orationi copular, & oratione contemplationi miscet: & ita orat, vt actione non deserat, & ita laborat, vt tamen exercitia interna nõ omitat. Quamobrem Christus, numquam secundũ animam à perfectissimã (supra quã dici, aut excogitari possit) cõtemplatione discedès, quia simul nostræ salutis curã egit, & turbis circumfluētib; se medicum, & doctorem exhibuit, non vitam solam cõtemplatiuam, sed mistam, & illam perfectissimã, pro nostro exẽplo, & emolumento suscepit. Huius ergo vitæ Christum Redemptorem nostrum habemus ducem, & antesignanum, & quidem (vt nobis videtur non solũ in terris nobiscum manentem, sed etiam (quod magis est) in celos euntem, & ad dexterã Patris sedentẽ. Nam ita ascendit, vt nobiscum manserit, & ita mansit, vt qui secundum diuinam naturam vbi-

Greg. 6.
mor. c. 17.

Item 2.
passus.

que

1. Ioann. 2. 1.

Bern. ser. 23. in Cant.

6. 2. 17.

2. 15.

que est, secundum humanam etiam caelos sua praesentia repleverit. Ita est ad dexteram Patris, ut tamē ibi interpellat pro nobis. Hoc ipso monstrans, quod ita gerit manus beati ad contemplationē pertinens, ut munus aduocati non reliquerit, ad actionem spectās. Denique aduocati habemus apud Patrē Iesum Christum iustum, & ipse est propitiatio pro peccatis nostris.] Oportet itaque, spōlam (ut Bernardus egregiē scripsit) sponsum suum imitari, & petentem nimirum caelos, & nihilominus in terris, cū suis se fore vsque ad consummationem saeculi pollicentē. Sic & ista, quantumuis proficiat, quantumlibet promoveatur, cura, prouidentia, atque effectu, ab eis quos in Euangelio genuit numquam amouetur, numquam sua viscera obliuiscitur.] Excellentissima sanē vita, quam Christus, & mortalitate circumdatus, & immortalitate vestitus, quasi in sponfam accepit, opere excoluit, actione docuit, exemplo monstrauit.

At Deiparam virginē hāc eandā vitā, & dilexifse, & opere praestitisse nō solus ardēs amor in filiū, & perfectissima eius imitatio, verū etiā ipsius nomina, quibus ab Ecclesia insignitur, ipsius opera, quibus tāquā pretiosus gemis est eius vita contexta, & ipsius filij, & serui, magni Doctores Ecclesiae, satis testati faciunt. Nomina enim ei ab Ecclesia, & patribus attributa, si rebus vacua nō sunt, sicut re vera nō sunt, quādā contemplationis sublimitatem, quādā actionis perfectionem, & alia vtriusque operis missionē, designāt. Longum esset, & praeter nostrum institutū vniuersa recēdere, quae sūt penē innumera, sed aliqua in huius veritatis cōfirmationē non praeteribo. Hae nomina perfectionem actionis declarāt, Mater, Domina, Regina, Hera, Aduocata, atque virtutū operatrix. Mater namque piissima filiorū suorum (qui omnes peccatores sumus) sollicitudinē habet. Domina, seruis necessaria ministrat. Regina, aulicos suos, subiectosq; defendit. Hera, famulis, ac famulabus iusta imperat. Aduocata, egenorum patrocinū suscipit, & virtutū Operatrix, vniuersarum virtutū exemplam praebet. Hae verō altitudinem cōtemplationis ostēdunt. Halma hoc est puella abscondita, & a cōfortio, ac cōspectu virorum, segregata, Virginum Magistra, Lumē, Princeps, atque Exemplar, Caelū, Domus, ac Tabernaculum Dei, Templum Deitatis, & Tricliniū Trinitatis. Quare enim ab hominū cōspectu seclusa, degebat, nisi vt Dei oculis tota pulchra & formosa appareret? Quare virgo, nisi vt Verbum carnē factū pariens, ei tamquam mater adhaereret? Quare caelū nisi, vt caelorum munus, nimirum perpetua laudatio, eius cor iugiter occuparet? Quare Domus Dei, nisi vt ignitis desiderijs eius praesentiā affectaret? Quare templum Deitatis, nisi, vt in seipsa Deitate purissimē coleret? Quare Triclinium Trinitatis, nisi vt tribus virtutibus, fide inconcussa, spe certa, & charitate illibata, tamquam tribus mensis optimē preparatis, ad se totam Trinitatem alliceret? Hae tandem vtriusq; vitae in vnam copulatā missionē exponūt. Illuminatrix stella, columba, ianua caelorum, scala caeli, & totius religionis nostrae magistra. Illuminatrix enim, prius a Deo illuminata est, quam nos caecos & ignaros illuminet. Stella prius a sole lumē accepit, quam huius mundi mare tranantibus, portū salutis demonstrat. Columba, antea comparem suum dilectionis astringit amplexibus, quam adoptionis filios effundat. Ianua caelorum, sicut, & aliis ingressum, & egressum pandit, ita & sibi prior, & diligentior assumit. Scala caeli, & ascensum ad Deum, & descensum ad proximos praebet. Et demum religionis magistra, prius secus pedes Domini didicit, quod alios erat verbo doctura. Et haec quidem quantum ad nomina.

A Opera autem multo clariū aperiunt Mariam fuisse vitae mixtae culticē. Nam si eam, vt vitae cōtemplatiuae deditam aspiciamus, ostentabit se nobis, non iā, vt caelestis tantū creatura, sed tamquam prima quaedam, & perfectissima cōtemplationis idea. Munditumultus ipsa cōstantissimē fugiebat, saeculo, ac eius curis defuncta viuebat, diebus & noctibus, orationi & precibus incumbere, & loca sacra respersa Redemptoris sanguine amabat, in carne, sed ac si esset sine carne, vitae suae annos transigebat. Hoc vnum illi erat institutum desiderijs, gemitibus, ac suspirijs ad caelestia tendere, cum angelis, atque omnibus alijs caelestibus conuersari; Scripturarū lectione, & sacris studijs animum pascere: Christi Iesu vitam meditari; doctrinam euoluere, crucem adorare, cruenta vulnera, & acerbam mortem desferre, gloriam eius cōtemplando exultare. Vacabat illa, & videbat, quoniam filius eius est Deus, vidēs accēdebatur amore, succensa liquefiebat, liquefacta immergebatur, immersa rapiebat, rapta transformabatur, & transformata, nō iam vitam humanā, sed planē caelestem, & Deo (vt creatura conceditur) quā millimam agebat. Si autem, vt animarū salutī vacatē contempleremur, apparebit iam nobis, vt omnium Apostolorum, & Apostolicorum virorum exemplar. Nō in antris, aut in speluncis (quod certē bonum est) sed in medijs populis, habitationis suae locum constituit, (quod factum est affectu amplioris charitatis est melius) vt tamquam luna plena, & nullum vquam defectum patiens, fidelibus exemplo & verbo luceret: egenis & pauperibus assidebat illa, quacum sunt diuitiae, & gloria, opes superbae, & iustitia,] vt opum suarum illis partē, sine vlla sua imminutione tribueret. Inter virgines, & viduas habitabat, quo & illis doctrinam puritatis, & istis consolationis affectum daret: feruentissima precatione, verbis, scriptis, & Apostolorū ministerio labantes erexit, stantes confirmauit, iacentes sustulit, contritos curauit, desides animauit, aegrotis opem tulit. Quid plura? Vniuersorum fidelium fuit consiliatrix, procerum Ecclesiae doctrix, mysteriorum filij Dei explicatrix, ac totius militantis Ecclesiae columna firmissima.

Sapienter ergo huius Virginis serui, nostri autem Doctores de ea, nunc quae cōtemplatiuae vitae, nunc ea, quae actiuae sunt, praedicant, quia re vera in vtraque omnes excelluit, & in vnum, idēque institutum vtramque coniunxit. Hildelphonus Toletanus Antistes ait: eam multo melius, quam Magdalenam ad pedes Domini confedisit, & verba eius ardentius auscultasse: Guericus ineffabilem voluptatem percepsisse, ex cōsideratione eius mysterij, quod Christus sic Deus, quia super omnes puras creaturas magis amauit. Dionysius Richelius post glorificationem filij, multo, verius saeculum illi viluisse, & caelestibus intentius inhiasse. Rupertus, eam sicut sacrificij adipem igne amoris fuisse liquefactam, quoties Christi mysteria cogitabat. Tandem Sophronius, amorem Christi, Mariae desiderium peperisse, desiderium verō nouos ardores reparasse, adeo, vt omnia mente relinqueret, & seipsam etiam in extases rapta transcenderet. Ista munia sunt vitae cōtemplatiuae. De actiua verō, Bernardus ait: Mariam melius, quam alios, tamquam magis edoctam, Euangelij mysteria referasse. Eusebius, vt ipsa docente, narrante, & annūciante verba Euangelij scriberentur, ea omnia conseruasse, & in corde suo contulisse. Rupertus, tenuisse illam tempus tacendi, ante Christi filij sui ascensionem in caelum, & post illam tempus loquēdi illi aduenisse. Antoninus demum, & sapiens idiota, vt

Prouer. 8. 18.

Hildelphons. ser. de assupe.

Gueric. ser. 14. Assumpt. Richel. li. 2. de statu de Virg. or. vlt. Rupert. in Cant. c. 5. Siphro. ser. de assumptione.

Bern. ser. 4. in Miss. est.

Rupert. in Matt. c. 2.

T virginis

Anton. 4.
p. 15.
c.
Idiota in
lib. con-
temp. c. 3.

Ahor. 6.
2.

1. Corint.
5. 13.

virginis vitam Apostolicam astruat, eam doctricem doctorum, ac Apostolorum magistram appellat. Optime ergo, & vere beate Virginis vita vocatur mixta, quae ita contemplationem habuit, ut actione fidelibus utilem non omiserit; & ita actionem istam implenit, ut tamen nunquam a perfectissima contemplatione discesserit.

Iam de sanctis Apostolis, non est cur multa dicamus, cum ipsi aperte fateatur se esse vitae mixtae professores. Non est aequum (aiunt) nos derelinquere verbum Dei, & ministrare mensis, considerate viros, quos colitamus super hoc opus; Nos vero orationi & ministerio verbi instantes erimus. Pulchre sane: Ad hoc enim Apostoli orationi intēdebāt, ut se ipsos in amore conditoris accenderent, & ad verbi praedicationem pararet, quia praedicatione minime orationis, & meditationis sale condita, nec fructu percipit, nec efficaciam habet, & distortae intentionis incursum, ac inanis gloriae flatibus prodit exposita. Omnibus etiam Apostolis illud Pauli certissime congruit: siue mente excedimus Deo; siue sobrii sumus, vobis. Quoniam haec duo ad Apostolicam vitam pertinent; & amoris diuini ebrietas, quae sobrietatem fraternae charitatis non auferat; & misericors ac benigna sobrietas, quae ebrietatem contemplationis non tollat. Apostolici autem viri, quales sunt Pontifices, Praelati Doctores, & qui quoquo modo animarum salutem curant, si in Apostolorum munus successerunt; si Apostolorum, aut dignitate, aut onus susceperunt; si Apostolorum artem tractandam didicerunt. Apostolicam vitam imitentur, necesse est, ex contemplatione, & proximorum ministeriis contextam, quia quaelibet ars tunc sine errore exercetur, cum iuxta praescriptum in eadem arte peritissimorum ipsius praecipua, ac documenta tractantur. Sicut ergo naturalis vita perfectius viget in capite, quam in pede, & quod membra sunt nobiliora, eodem praestantius vitam vitam participat; ita vita spiritualis mixta, propria capitis Ecclesiae, Christi, propria reginae Ecclesiae, Beatae Virginis, propria principum, Apostolorum Ecclesiae, propria denique procerum Ecclesiae, Apostolicorum virorum perfectior, atque praestantior erit ex sua natura, aut vita actiua pura, aut vita contemplatiua sola, quas inferiora Ecclesiae membra pro sui status ratione proficiunt, & alij fideles non ad iubendum, nec ac docendum, sed ad parendum, & discendum vocati, sectantur.

De eadem perfectione vitae mixtae.

C A P V T XLIII.

LIAM multa sunt, quae vitae mixtae praestantia super alias vitas spirituales patefaciunt, & quidem totae, ac tanta, ut non possint breui sermone explicari. Quamobrem, ea in postremum huius operis tractatum, de curanda salute animarum agere, referuamus paucis exceptis, quae hic subiiciemus, ut huic tractationi, iam admodum prolixae finem imponant. Illud autem possit sufficere ad hanc summam, & absolutam dignitatem declarandam, quod vita mixta non vnam tantum perfectionem, sed omnem prorsus vitae actiuae, & contemplatiuae perfectionem comprehendit. Quare, sicut homo constans ex animo & corpore, perfectior est, animo solo, aut corpore seorsum accepto, nam si animum cogites, supra illum habet naturam, & sensus corporis per se satis pulchros, atque perfectos, & si corpus consideres, supra ipsum constat substantia animae spiritualis, immortalis, &

A) quasi diuina: Ita vita haec praestantior est, aut vita actiua, aut vita contemplatiua, separatum acceptis, quoniam actioni contemplationis ardorem adicit, & contemplationi actionis fructum, & utilitatem addicit. Est itaque hoc discrimen inter vitam mixtam ex vna parte, & vitam actiuam, aut contemplatiuam ex alia, quod est inter totum, & partem, inter regnum, & urbem, inter ciuitatem, & familiam, inter thesaurum, & gemmam: inter manticam, & monetam: ac inter vniuersum orbem, & vnicum elementum.

At fat scio, quid es modò dicturus. Dices enim, quod sicut melior & pretiosior est gleba auri fulgentissimi, atque purissimi, cui nullum est extraneum metallum admixtum, quam si ei aliquid plumbi, vel aëris, vel argenti misceretur, ita nobilior est, atque praestantior, vita purae contemplatiuae, solum sapientiae splendorem, & charitatis ardorem habes, quam si rerum humanarum sollicitudinibus, & proximorum curis offuscetur. Haec enim sunt instar plumbi, vel aëris, aut certe instar argenti, quae mentem nostram deprimunt, & inter homines sonant, & aliquid valoris censentur, at nullo modo possunt cum pretio auri, id est, purissimae charitatis conferri. Nihil sane obici potuit, quod clarior, & euidentius magnitudinem vitae mixtae, atque praestantiam enuclearet. Istis namque tam eximie indurpae contemplationis, & continuae charitatis amatoribus, illud cuiusdam fratris exemplum volumus ad memoriam reuocare, qui, cum quibusdam fratribus insultaret, quod operaretur cibum, qui perit, & se illis tamquam semper orantem, & contemplantem praeronebat, ab Abbate Syluano dictum est: Tu homo spiritualis es, & non habes necesse hanc escam (cibum enim quotidianum postulabat) nos autem tamquam carnales laboramus, ut escam corpori necessariam coparemus. Quia oratione illum superbae ignorantiae obiurgauit, quod nec saltem propria experientia didicisset, hominem corruptibili carne circumdatum, non posse semper cum Angelis conuersari, & sine vlla interruptione, studio orationis, & contemplationis inhaerere. Hoc ergo statuamus, vitam perpetuae contemplationis, & continuo ardori charitatis addictam, esse vitam caelestem, quae verò in terris, & in carne mortali agitur, quantumuis contemplatiua, & solitaria sit, debere aliqua externa actione, & aliquo labore corporis interrumpi. Quod, & naturae nostrae, & perfectioni huius vitae congruit,

D) & sanctissimo omnium Ecclesiae instituto nequaquam repugnat, conuenit quidem humanae naturae, quoniam (ut praclare dixit Basilius) si essemus extra corpus constituti, necessitate solo tantum animo optima ac praeclearissima quaeque sequeremur: Verum, quia ex duplici natura constamus, duplex virtutis quoque esse studium debet, idque cum strenuitate corporis, tum animi etiam industria exerceri. Porro strenuitas corporis, non in otio posita est, sed in negotio. Et haec sane verissime. Si enim Dominus, non solum animam dedit homini, sed etiam corpus, & ex variis partibus, ac membris compegit, manifestum est, quia non solum animae, sed etiam corporis poscit famulatus, & seruitutis obsequia. Sicut autem anima, fide, spe, charitate, contemplatione, & aliis affectibus internis obsecundat, ita corpus, labore, discursibus, laudatione, & praedicationis ministerio, & aliis actibus exterioribus seruit. Non ergo repugnat summae perfectioni naturae nostrae. Quam in hac vita potest adipisci, si exteriorem aliquam administrationem suscipiat, quae contemplationem, & functiones internas interpellat.

E) Conuenit etiam perfectioni huius vitae, quae non beatorum est, sed hominum corruptibilium in caelum tendentium, & carnem suam in aeternam patriam

Basilian
conf. mo-
nast. c. 5.